

Les fundacions del segle XXI, tendències i oportunitats

Pere-A. Fàbregas (President de la Coordinadora Catalana de Fundacions)

Conferència d'obertura de la jornada:

“Nous paradigmes en la gestió de fundacions”

organitzada per Audria /Mercatoria

Col·legi d'Economistes de Catalunya – 2015.11.26

Presentacio de la CCF

- const. 1983 (32 anys)
- finalitats → lobbyng /imatge sector – networking – ajut (Formació / Serveis)
- tenim associades mes de 500 fundacions (AEF baixa de socis, nosaltres puixem)
- som l'única institució de segon nivel del sector fundacional Català,
- reconeguts per l'administració pública –
- que hem fet amb lio legislatiu – parlament – politics – mitjans de comunicació
- una vegada aprovades les lleis ens han demanat des de l'Administració última iniciativa taula conjunta simplificació
- com mes siguem mes força tindra el sector fundacional a Catalunya

Una mica d'història

Les fundacions venen de lluny – de molt lluny

- en el cas de Catalunya (un país sense estat) –
 - la societat civil s'ha tingut d'organitzar
 - i hi ha una gran tradició de fundacions
 - (40% dels beneficiaris de fundacions d'Espanya quan tenim el 15% de la població)

Primer van ser fundacions patrimonials

- les fundacions de debó
- segle XII – Hospital del Montseny
- segle XV – 1401 Hospital de la Santa Creu
- amb sistemes imaginatius de financiació -> segle XVI - Teatre Principal

A l'últim quart del segle XX es quan es configura la situació actual

- 1978 – art. 34 de la Constitució Espanyola
- 1979 – Estatut d'Autonomia de Catalunya
- 1982 – Primera Llei de Fundacions d'Espanya a Catalunya
- 1983 – Constitució legal de la CCF i I Congrés de Fundacions de Catalunya
- 1994 – Llei de Fundacions espanyola
- en els anys següents hi ha diferents actualitzacions i canvis de les lleis tant a Catalunya com a Espanya
- fins arribar a la situació actual
- 2013 – Ley de Transparencia espanyola
- 2014 - Modificacions IRPF – deduccions Mecenatge
- 2014 - Llei de transparència catalana
- 2014 – Llei del protectorat

- lleis i més lleis també afecten a les fundacions les disposicions sobre **blanqueig** de diners, o el canvi de codi penal i la implantació del **corporate compliance** anglosaxó

Pero les noves fundacions són molt diferents, hi ha poques fundacions patrimonials i moltes més **de serveis**

- sense un patrimoni que produeixi unes rendes que permetin assolir els objectius fundacionals

Pero, les fundacions també tenen problemes:

- la dràstica reducció dels tipus d'interès han afectat als endowments en que es basaban les fundacions patrimonials
 - les dificultats per modernitzar la gestió → passar de la bona voluntat a la professionalització
 - una fundació patrimonial em deia això el Mas no ho arregla!!! sense entendre que era la seva responsabilitat com a Patró
- la crisi ha comportat dificultats
 - s'ha reduït la financiació tant pública com privada de forma rellevant
 - a la vegada que la demanda de serveis per la Societat puixava clarament pels efectes de la pròpia crisi
- l'imatge de les fundacions
 - el cas Palau
 - les fundacions de partits polítics
- l'enduriment dels controls de les fundacions
 - aquest últim any s'ha donat un exemple de diarrea legislativa en el terreny de les fundacions
 - el que principalment a les fundacions petites, els ha portat una càrrega difícil de suportar de treball burocràtic per satisfer l'administració

Pero, que es una Fundació?

- es una institució que administra uns bens, (diners o altres) per assolir uns objectius → la voluntat del fundador
- la voluntat del fundador només pot ser pel benefici genèric de la societat
- no poden beneficiar al fundador
- si un dia plega la fundació els bens van a una fundació similar o a l'Administració Pública
- es a dir, els diners o bens assignats, no tornen mai endarrera
- l'administrador de la voluntat del fundador es un Patronat, al que vigila un Protectorat (no se si fa falta)
- el Protectorat en el cas català es la Direcció General de Dret i Ens Jurídics de la Generalitat de Catalunya
- una Fundació no te propietari → "Una fundación es un artefacto sin dueño", deia el director de la Fundación Juan March

Les fundacions son el millor instrument

- Deia en Michael Porter en un article aHBR "Philantropy's New Agenda: Creating Value":
 - **LES FUNDACIONS SON EL MILLOR INSTRUMENT**
 - *"Foundations can and should lead social progress. They have the potential to make more effective use of scarce resources than either individual donors or the government"*
 - *"Free from political pressures, foundations can explore new solutions to social problems with an independence that government can never have"*
 - *"And compared with individual donors, foundations have the scale, the time horizon, and the professional management to create benefits for society more effectively"*
 - **CREAR VALOR**
 - *"A foundation creates value when it achieves an equivalent social benefit with fewer dollars or creates greater social benefit for comparable cost"*

Com es comparan les fundacions amb altres organitzacions juridiques?

- Associació.-->
 - es crear pel servei dels socis
- Cooperativa →
 - es crea per donar treball amb una organització d'una persona = un vot
 - te finalitat de lucre si no es decideix el contrari
 - quan es liquida els socis cooperatius s'emporten la part alcuota del patrimoni
- Mutualitat →
 - es crear per donar servei als socis mutualistes que en son els Propietaris
- ONG's ó ONL's
 - no son organitzacions juridiques definides, son conceptes elaborat pers l'ONU pel tema de la cooperació internacional
 - algu deia, si no son publiques, pero nomes viuen de diners publics, es que no son publiques?
 - algu deia, quan qulecom s'ha de definir pel que no es, potser anem malament
 - pero a nivell d'imatge la paraula ONG queda be, mentrre que fundació genera un cert rictus
 - com el que passa em empresari i emprenedor, l'imatge social es important

El canvi sociologic

- Es molt important sapiguer escoltar les senyals debils de 'entorn, els simptomtes del canvi sociologia que fara moure la Societa ten el futur
- els joves, els nous ciutadans, pensen que qualsevol cosa que desitgin es un dret que tenen, que si algu no els hi dona es un poderos que abusa
- tambe hi ha mes ganes de participar en les decisions publiques, encara que no es tingui cap coneixement del que es parla
- la política es va tornan emocional, i es va perdent la racionalitat
- el "buenismo" ven molt bé, justificat o no → pero recolçat en els mitjans de comunicacio social
- els mitjans de comunicacio normalment diuen lo que la gent vol sentir
- la societat occidental, europea i catalana pensa que viu malament pero Europa (els 27 paisos de la UE) amb el 7% de la població del mon, i el 25% del PIB, acumula el 50% de les despeses socials del mon.

- Els resultats publicats enguany del Pla del Mil.leni de les Nacions Unides diuen que hi ha 1.000 milions menys de pobres de pobresa extrema que fa 20 anys (1995/2015) (ingresos de menys de 1,25 US\$ al dia) de 1.900 a 836 milions
- perquè venen el refugiats a Europa, i no van a un altre lloc?
- els ciutadan comencen a no valorar la propietat dels bens sino el seu us → viatges, car-sharing, compartir coses → no cal ser el propietari → es massa car i les coses canvien massa depressa → el que dona prestigi es lo nou, no lo de molta qualitat o nivel
- la roba s'ha de canviar molt sovint → no velem que duri molt → sino que sigui barata i canvi molt
- la gent s'ha de moure de manera frenetica → sino s'estressa
- la democracia ya no es una cuestión de confianza, sino de festión de la desconfianza
- la desconfianza en las elites → llamemosles casta o elites extractivas
- la obsesion por la transparencia → catedrática de ética hablaba de la pornografía de la transparencia
 - gran esfuerzo po hacer accesible mucha información , lo único que llama la atención son los sueldos → es malaltís → som una societad de revista del corazón

Les noves tecnologies

- internet
- Micromecenatge
- Crowdfundinf (financiació participativa)

Lo public i lo privat

- les imatges i les realitats
- lo public es millor → perquè?
- a la fi son persones, no hi ha mes mistica
- hi ha resultats, hi ha eficacia, hi h capacitat de gestió, hi ha professionalitat
- quina altre diferencia hi ha → com es financia lo public i lo privat
- potser ho expliquem malament → exemple servei sanitari de Catalunya → post retalledes a quin nivellen comparació a UE estem, estem per sobre de la mitja?
- pero hi ha un limit en els impostos, no poden creixer de forma infinita
- **Els impostos (Fernando Trias de Bes LV 2015.11.02)**
 - “pateixes una pressio fiscal del 80%: pels teus ingresos et toca el tipus fiscal del 40%, mes un altre 21% en els preus del que compres, mes un altre 19% en taxes diverses”
- les demandes socials sempre creixen , la gent viu mes anys, vol mes Serveis, Serveis mes cars, mes formació gratuita
- la historia del presupost public español
 - 1850 Guerra
 - 1900 Començar educacio a nivel municipal
 - 1968 S'implanta la SS
 - 1978 Constitucio – pensions no contributives
 - llei de dependencia (2006) de Rodriguez Zapatero

L'Estat de Benestar

- Escribia en **Mario Draghi** (presidente del Banco Central Europeo) al WSJ: “La era del trabajo seguro y del estado del bienestar en Europa ha llegado a su fin”

- Si les demandes socials sempre son creixents, i l'estat no ho pot pagar, s'han de posar els camins per construir la **Societat del Benestar**
- La societat civil s'ha de organitzar, i un dels principals instruments han de ser les Fundacions, com a instrument optim que no te propietari, que nomes pot treballar pel be de la societat, aconseguin mitjan el micromecentage e internet un gran impacte en el desenvolupament de la societat.
- esperonant projectes sostenibles: a nivel economic, social i ambiental
- la societat de manera permanent vol i no vol
 - la industria a Catalunya no es vol durant uns anys que l'economia va be perque es bruta i te obrers , pero quan ve la crisis es vol que s'implanti industria perque es el sector que crea llocs de treball mes solids i amb futur, molt per sobre del turismo o la construcció
 - la energia a Catalunya es una altre exemple: volem rnovables pero no les deixem instala.lar per l'efecte NIMBY
 - o volem electricitat pero no l'AMAT, sense AMAT la penetració de les renovables a Catalunya te que ser mes baixa
- com s'autoregula la voluntat social ??? ...

El desequilibri en la distribucio de la riquesa

- un greu problema
- segons el Credit Suisse Global wealth Databook 2015
 - 0,7% adults → 45,2% de ls riquesa (> 1 MM US\$)
 - 71% adults → 3% de la riquesa (< 10.000 US\$)
- Pero si mirem l'IRPF español de 2012
 - > 600.000 euros (2012) – 4.628 → 6536,9 MMeuros
 - 0,02% declarantes
 - 1, 75% bases imposables
 - en 2007 eran 13.058 declarantes → hasta 2012 se han dividido por 3 veces

El Mecenatge

- a EEUU dona el 95% de la poblacio,
- a Europa nomes un 43%
- a Espanya 1de cada 7 dels que fan declaracio de IRPF això ve a ser un 7% de la població
- Nivel de conciencia filantrópica (Fundacio Britanica Charities Aid)
 - USA 1er.
 - entre els 10 primers UK i Irlanda
 - Espanya esta en el lloc 62 de 100
- Han baixat les donacions amb la crisi
 - 2008: 607 MM → 279 €/donant
 - 2010: 379 MM → 150 €/donant
- Pero les deduccions fiscals per Hisenda no son rellevant
 - 2013 88MM euros a IS i 80 MM euros a IRPF
 - front als milers de milions d'Euros de deduccions globals d'aquests impostos

Conclusió

Si em permeten per acabar només dos cites

Aristòtil → La virtut, es trobar el terme mitjà entre l'exces (vici) i el defecte; aquest terme mitjà s'aconsegueix amb la practica o habit (ethos)" [costumbre/conducta)

Alicia en terra de maravelles → i va dir la reina roja auqi per estar quiet s'ha de corra rmolt rapid, i per avançar s'ha de correr el doble de rapid"